

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ในสมัยพุทธกาลนะ ในสมัยพุทธกาลพระออกไปบิณฑบาต ไปฉันข้าว นางคณิกาสวยมาก แล้วพระนี่ไปรักมาก รักจนกลับมาจนกินข้าวไม่ได้เลย กินข้าวไม่ได้เลย ซ็อกเลยไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เลยบอก พอกลับมาพระนี่รักเขาจนทำใจไม่ได้เลย

ทีนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทราบเรื่องนี้ มันเป็นกรรมไง แล้วนางคณิกานั้นก็บังเอิญตายพอดี พอตายพอดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับภคินีบอกว่าอย่าเพิ่งผาณะเก็บไว้ก่อน เก็บไว้ก่อน ๒ วัน ๓ วันจนกว่าจะขึ้นจะอืดเลย ไอ้พระก็รักเขามาก บิณฑบาตกลับมาแล้วอาหารในบาตรฉันไม่ได้เลย เก็บไว้จนเน่าจนบูดอยู่ในบาตร เพราะด้วยอาการอันนั้น

นี่พระพุทธเจ้าต้องรอ รอให้มันได้เวลาก่อน พอถึงเวลาแล้วก็บอกว่า ให้ถึงเวลาแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเป็นประธานเผาศพนั้น แล้วพอจะเผาศพนั้นก็ให้มานิมนต์พระองค์นี้ด้วย พระองค์นี้ได้นิมนต์ว่าจะไปหานางนี้ โอ้ย ดีใจมากเลยจะไปด้วยไง จะขอไปด้วย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พาเขาไป พอไปถึงนะ นี่บอกว่าความผูกพันว่าสวยมาก รักมาก แต่พอศพ ๗ วัน ๘ วันมันอืดขนาดนั้นนะ ไปเห็นแล้วมันซ็อกอารมณ์ไง พอซ็อกความรู้สึกนั้น นี่พิจารณาเข้าไปมันสะเทือนกิเลสใจ จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

คติธรรมอันนี้ไง แล้วพวกเราเอามาเรื่องอสุภะๆ กันไง ทีนี้อสุภะ ในวิสุทธิมรรค เห็นไหม เวลาอสุภะนี่นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องอสุภะนี้วิสุทธิมรรค ถ้าเราไปแขวนกลดไว้ที่ไหน เราไปอยู่ที่ไหน มันไกลโซ่ไหม ให้เราไปดูซากศพ ถ้ามันสลดสังเวชเราก็กลับมา ถ้ามันไกลเราก็ไปดูอีก ทีนี้ถ้ามันไกล มันไกลเราจะเอามา เราอย่าเอามือไปจับ

นี่ไงตรงที่อย่ามีความคุ้นเคย อย่ามีความคุ้นเคยกับสิ่งนี้ ให้เอาไม้ค้ำมา กลับมาแล้วมาวางไว้แล้วพิจารณาเอา แต่คิดดูสิ รูปอสุภะตอนนี้เอาไปเสียบไว้ในกระเป๋ามันคุ้นเคย เรามีอยู่ในกระเป๋าคือ เป็นความประมาทไง ถ้าวัดต่างๆ ไปนะรูปอสุภะติดเต็มวัดเลย แล้วพระในวัดนั้นเป็น

พระอรหันต์หมด เป็นไปได้ไหม? มันเหมือนกับนิติวิทยาศาสตร์ คนเก็บนิติวิทยาศาสตร์เป็นหมอเขาเก็บเป็น มันจะเป็นประโยชน์กับทางคดีอาญานะ แต่ถ้าคนไม่เข้าไปทำมันเสียหายหมดเลย

อันนี้ก็เหมือนกัน อสุภะต้องให้มันเกิดโดยธรรมชาติของมัน มันต้องเกิดในหัวใจของเขา เหมือนกับเด็ก พอเด็กมันเรียนอนุบาลอยู่ เราก็ไปเอาตำราเรียนของอุดมศึกษามาให้เด็กมันเรียน เด็กมันจะเรียนได้ไหม? มันไม่รู้หรอก มันต้องอาศัยกาลเวลาจะให้จิตมันพัฒนาขึ้นมา แล้วมันน้อยคนมากที่ดูอสุภะแล้วเป็นอสุภะ เราพูดอย่างนี้เพื่อจะไม่ให้เป็นการประพฤติกฎปฏิบัติให้เป็นแต่พิธีกรรมไง เห็นไหม อาจารย์ หลวงตาท่านสลคใจมาก ทำอะไรก็เป็นพิธีกรรม จะประพฤติกฎปฏิบัติก็เป็นพิธีกรรมไง ต้องเอารูปมาตั้งอย่างนั้น ต้องพิจารณากันอย่างนั้น แล้วมันเกิดไหม? อสุภะมันเกิดไหม?

เวลาเราเกิดนะ เวลาเราไปเห็นซากศพ เห็นคนเฒ่าคนแก่เราก็สลคสังเวช ความสลคสังเวชกับเราเห็นรูปภาพที่มันสะเทือนใจ มันเป็นเรื่องของโลกียะ มันเป็นเรื่องของเปลือกๆ มันเป็นเรื่องภายนอก อารมณ์ความรู้สึกทำให้เราเป็นคนไม่ประมาทเท่านั้นแหละ ถ้าเราไม่ประมาท เราไม่พลั้งเผลอ นี่สิ่งนี้มันเตือนสติได้ จะบอกว่าสิ่งที่เป็นรูปอสุภะ รูปซากศพ มันจะไม่เป็นประโยชน์เลย...มันเป็น แต่มันเป็นส่วนหนึ่ง แต่เราอย่าไปยึดมันเป็นพระเจ้าสิ อย่าไปยึดมันบูชาจนจะทำอะไรต้องเป็นอย่างนี้ แล้วอ้างอิงไง อ้างอิงว่าเราต้องมีโทรศัพท์มือถือเพื่อจะถ่ายรูปอสุภะไว้ แล้วเก็บโทรศัพท์มือถือไว้กับตัว ถึงเวลาจะกดขึ้นมาดู

นี่มันอ้างอิงนะ โทรศัพท์มือถือมันเป็นประโยชน์กับทางโลกเขา คุณะทางสังคมโลก เห็นไหม เด็กเขายังไม่ยอมให้ใช้เลย แล้วคนใช้มากเกินไประมันก็ไม่เป็นประโยชน์ แล้วพระเรามีความจำเป็นอะไรต้องไปเอาโทรศัพท์มือถือมาใช้? อ้างว่าเอาไว้ถ่ายรูปอสุภะ ก็แสดงว่าโทรศัพท์มือถือมันเป็นพระอรหันต์ เพราะมันมีรูปอสุภะในตัวโทรศัพท์เอง ไอ้คนเจ้าของโทรศัพท์ก็กลับเป็นผู้ที่ว่าทุจริต กลับเป็นผู้ที่ว่าออกอ้างอิงนะ

นี่เราจะบอกว่ากิเลสมันอ้างอิงไปหมดเลย ทีนี้ถ้าเราคิดเอาเองนะ เราจะส่งเสริมพระผู้ประพฤติกฎปฏิบัตินะ โอกาสที่โยมจะส่งเสริมที่สำคัญที่สุด เยี่ยมที่สุดเลยคือให้โอกาสเขา อย่าไปคลุกคลี อย่าไปทำให้เขาเสียเวลา ให้เขามีโอกาสได้ภาวนา ให้เขามีโอกาสตั้งสติ ไม่ต้องไปส่งเสริมด้วยการเอาหนังสืออสุภะไปให้ ส่งเสริมไปให้ เหมือนกับเด็กอ่อนมันยังไม่มีกำลังของ

มัน เราจะสอนให้มันรู้จบวันนั้น มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันต้องให้พัฒนาใจของมันก่อน ต้องทำ ความสงบของใจเข้ามาให้จิตสงบควรแก่การงาน

การจะยกขึ้นวิปัสสนา ยกใจขึ้นวิปัสสนาต้องควรแก่การงาน จิตสงบควรแก่การงาน แล้ว ยกขึ้นวิปัสสนาได้ นี้อะไรเป็นความพะรุงพะรังเลย เราจะส่งเสริมพระองค์นี้ เราจะเริ่มส่งเสริม ให้เป็นคนดี แล้วเราก้ไปกดถ่วงกัน เราไปทำให้เขาเสียเวลา อันนั้นเป็นการส่งเสริมไหม? เราคิด กันเองว่าเป็นการส่งเสริมนะ

คูสิการกระทำต่างๆ ก็แล้วแต่เราคิดให้ดีนะ สิ่งที่ส่งเสริมกัน ทำความดีงามกันมันดีจาก ภายนอก ดีจากภายใน เช่น เวลาพระเราไปบิณฑบาตไปอะไรมานะ เราเป็นห่วงพระ เราจะให้มี อาหารขบฉัน นั่นเป็นส่วนหนึ่ง แต่นี่เป็นเรื่องอาหารของกาย อาหารของปาก แล้วอาหารของใจ ละ? อาหารของใจเราควรจะทำอย่างไร? เราควรจะให้เวลาเขา ควรจะให้เขาพัฒนาขึ้นมา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน เห็นไหม คูสิเวลาหลวงปู่มั่น เวลาพระไปบิณฑบาตกลับมา ได้แต่พริกมาถ้วยเล็กถ้วยเดียวไม่พอกินกัน ท่านละลายกับน้ำ เอน้ำใส่บาตร กินพอเป็นยา กระทบะอาหารเท่านั้น สิ่งนี้มันเป็นเรื่องไม่มีความสำคัญเลยถ้าคนเรามีเป้าหมายที่ดีกว่านั้นนะ เป้าหมายของเราเพื่อจะเอาใจเราพ้นจากกิเลสนะ ใจสิ่งที่ปึงจัยเครื่องอาศัย นี่มันพออยู่พอกิน แต่ถ้าคนเห็นแก่ตรงนี้เป็นเป้าหมายนะ เป็นหลักนะ ต้องมีปึงจัยเครื่องอาศัยครบก่อนนะ

คูสิถ้าครบก่อน เราก้ต้องไปพะวงกับเรื่องนั้น แล้วเป้าหมายใจมันก็เปลี่ยนประเด็นไป เป้าหมายมันก็เปลี่ยนมาเรื่องของเปลือกๆ เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องภายนอก แต่ที่ว่าในการ ประพฤติปฏิบัติมันก็เริ่มต้นจากอนุบาลเรานี้แหละ ความคิดมาจากเรานี้แหละ ใจของเรา นี้แหละ ถ้าใจของเรานั้นเป็น โลกทั้งหมด คนเกิดมาจากกิเลสมันก็ก้าวออกไปจากกิเลสนี้แหละ ที่ นี้ก้าวออกไปจากกิเลส เริ่มต้นมันก็ยากลำบากไปทั้งนั้นแหละ นี่ว่ามันเป็นอนุบาลเราก้ไม่ ปฏิเศษในความเป็นอนุบาล

แต่เป้าหมายของอสุภะนะ การพิจารณาจิตสงบเข้ามาแล้วเห็นกายไม่ใช่อสุภะหรือ เห็น กายครั้งแรกมันเป็นธาตุ มันเป็นเรื่องของกาย เห็นสภาพกายขนาดไหนแล้วพิจารณาไป เราไป คิดพันในกาย สักกายทิฐิความเห็นผิดในเรื่องกาย เราเห็นกายนะ แล้วกายแปรสภาพ อสุภะมัน ไปแก่อนาคา อสุภะมันไปแก่อามระกะ กว่าจะเห็นอสุภะมึงยังอีกยาวไกลนัก กว่ามึงจะก้าวเดิน เข้าไปถึงอสุภะนั้นนะ

เริ่มต้นเห็นร่างกายก่อน เห็นกายมันเห็นไป มันเห็นแล้วให้มันแปรสภาพไป เห็นความเป็นอนิจจังใจ ถ้าจิตสงบขึ้นมาแล้วยกไปพิจารณาที่กาย เกสา โลมา นขา ทนต์ตา ตโจ เราเห็นสภาพตามความเป็นจริง แล้วสิ่งนี้มันเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพของมันไป มันกลืนเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟของมัน สิ่งนี้มันเห็นกาย การเห็นกายกับเห็นอสุภะก็ต่างกัน คนเข้าใจผิดหมดเลย อะไรก็เป็นอสุภะ อะไรก็เป็นอสุภะ อสุภะก็เป็นอสุภะของมันสิ

คุณสิสรรพสิ่ง ถ้าพูดถึงเรื่องของพืช เรื่องของมนุษย์ มันต้องเนาเปื่อยเป็นธรรมดา แล้วถ้าเรื่องของเหล็กล่ะ? เรื่องของวัตถุมันเป็นอสุภะไหม? มันก็ย่อยสลายของมันเหมือนกัน สิ่งที่เป็นวัตถุ เหล็กมันก็ย่อยสลายของมัน พลาสติกมันก็ย่อยสลายของมัน ทุกอย่างย่อยสลาย มันเป็นอสุภะไหม? ตัวมันเองไม่เป็นอสุภะหรอก อสุภะมันเกิดจากอารมณ์ความรู้สึกเราต่างหากล่ะ เกิดจากจิตของเรา จิตเราไปรับรู้ จิตเราเห็นแล้วมันสะท้อนใจ มันจะย้อนกลับมาจากภายในเป็นอสุภะต่อเมื่อจิตเรามันเป็นกามราคะ จิตเป็นกามราคะ จิตมันรักสวयรักงาม จิตมันพอใจกับความ เป็นไปของมัน สิ่งที่พอใจความเป็นไปของมันมันก็สร้างภาพของมัน มันก็เป็นสเปคของมัน เห็นไหม

คุณดูเวลาเขารักเขาชอบพอกัน นี่คนนี่ถ้าถูกใจเขาจะสุดขยอไปเลย แต่คนไม่ถูกใจเขาทำไมไม่เห็นสวยงามอย่างนั้นเลย มันมาจากไหน? มันมาจากไหน? มันไม่มาจากใจหรือ? ถ้ามันมาจากใจ พอมาจากใจปั๊บสิ่งนี้มันไปชอบใครล่ะ? มันก็ชอบฝั่งตรงข้าม เพราะฝั่งตรงข้ามเราก็เห็นสภาวะฝั่งตรงข้ามมันก็เห็นสภาวะแบบนี้

มันเป็นเปลือกนอก การเห็นภายใน แม้แต่การเห็นอสุภะของจิต อย่างนั้นยังแก้ไม่ได้เลย จนกว่าอสุภะมันจะกลืนเข้าไปที่จิต พอมันกลืนเข้าไปที่จิต มันเป็นตัวของตัวเองเป็นอสุภะต่างหากล่ะ สิ่งใดเป็นอสุภะ ตัวจิตต่างหากเป็นอสุภะ ตัวความรู้สึกต่างหากเป็นอสุภะ สิ่งนั้นเป็นรูปกรรม เป็นรูปที่เราเป็นกรรม เรามีกรรมขึ้นมาเราถึง นี่จิตนี้มันมาเกิดนะ มาปฏิสนธิในไข่ของมารดา แล้วพัฒนาออกมาเป็นรูปร่างของเรา

ไอ้เรื่องนี้มันเป็นเรื่องของธาตุ ๔ ที่มีอยู่ของประจำโลก เวลาเราตายไปจิตก็ออกจากร่างนี้ไป แล้วสิ่งนี้ร่างกายมันก็ทิ้งไว้กับโลกนี้ แล้วร่างกายธาตุมันเป็นพระอรหันต์ได้ไหม? ธาตุ ๔ มันเป็นอะไรขึ้นมาได้ ตัวอสุภะ ตัวสิ่งต่างๆ มันเป็นอะไรขึ้นมาได้ ตัวจิตต่างหากที่ไปฝึกฝน ตัวจิตต่างหากที่ไปดูแลอสุภะตัวนั้น สิ่งนี้ต่างหาก

อสุภะมันเกิดมาจากใจ อย่าไปหลงประเด็น ถ้าหลงประเด็นนะเราจะเอาภาพอสุภะมา ล้อมศาลาไว้เลย แล้วเรามา นั่งอยู่กลางล้อมศาลา แล้วเราจะเป็นพระอรหันต์กันหมดเลย

นี่มันออกไปมันน่าสังเวช น่าสังเวชคนที่ประพฤติปฏิบัติเข้าไม่ถึงหลักเกณฑ์ เข้าไม่ถึง หลักสัจจะความจริง มันถึงจับประเด็นไม่ได้สักอย่างหนึ่ง พอจับประเด็นไม่ได้ก็เอาแต่รูปแบบ นี้ภาวนาเอาแบบกัน ไปวัดไปวา กันก็ไปติฉินนินทา กัน ไปเบียดเบียนกัน ไปทำลายกัน ไม่ได้ ไปสละ ไม่ได้ไปละเลย เราไปวัดกันเพื่ออะไร? ไปวัดใจเรา หลวงปู่ฝั้นบอกเลย “ไปวัดวัดใจเรา”

นี่ไปวัด วัดอยู่ที่ไหน? วัดอยู่ที่หัวใจ ข้อวัตรปฏิบัติก็อยู่ที่ใจ สรรพสิ่งอยู่ที่ใจ ไปวัดก็ดูใจ เรา ดูใจเรา ไม่ใช่ไปวัดเพื่อจะไปวัดจากข้างนอก วัดจากในหัวใจเรา เห็นไหม สรรพสิ่งย้อนกลับ มาที่ใจทั้งหมด อสุภะก็เกิดที่ใจ สิ่งนั้นเป็นภาพสะท้อนกลับ สิ่งที่เป็นซากศพ สิ่งที่เป็นรูปแบบ นั้นเป็นภาพสะท้อนกลับ สะท้อนกลับขึ้นมาให้ใจนี้รับรู้เท่านั้น ฉะนั้น สิ่งที่สะท้อนกลับไม่ใช่ หลักความจริง ตัวสะท้อนกลับ ตัวย้อนกลับมาตัวนั้นไม่ใช่สัจจะความจริง อย่าไปติดสิ่งที่ภาพ สะท้อนกลับ ถ้าติดสิ่งที่ภาพสะท้อนกลับ แล้วก็เอาภาพนั้นมาแจกกันที่ทำบุญ

จะบอกว่าสิ่งนั้นเป็นบุญเหมือนกัน แต่ว่า หนึ่ง คุณิเราให้คนมาทำทาน เราให้คนมาเข้าวัด คนเข้าวัดดีกว่าคนไปเที่ยวตามโลกเขา สิ่งนี้ก็เป็นบุญกุศลอยู่แล้ว อันนี้เห็นด้วย แต่ผู้ที่ประพฤติ ปฏิบัติมันก็ต้องมีขั้นตอนของเขา เราอย่าไปติด เห็นไหม มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด ถ้าว่าสิ่งนี้ เป็นความดีอยู่แล้ว คุณิในปัจจุบันนี้ชาวโลกเขาบอกเลย “ฉันก็เป็นคนดี ฉันก็ไม่ทำบาปอะไร เลยทำไมฉันต้องไปวัด ฉันต้องไปทุกข์ทำไม?”

นี่เหมือนกัน ถ้าได้อสุภะแล้ว ฉันก็มีอสุภะในกระเป่าแล้ว ทำไมฉันต้องไปทำอสุภะอีก ฉันก็มีอสุภะอยู่แล้ว มันไม่ได้อะไรเลย นี่ก็เหมือนกันนะ เราไม่ได้ทำผิดเลย เราเป็นคนดีแล้วอยู่ กับบ้านอยู่กับช่อง นั้นแหละความคิดของกิเลส ถ้าความดีอย่างนี้เป็นความดีนะ ก้อนหินก็เป็น ความดี ก้อนหินมันอยู่ในภูเขาเนะ มันอยู่ในป่า มันไม่ทำลายใครเลย แล้วมันได้อะไรขึ้นมา? ไม่ เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย

ความดีมันเกิดขึ้นมาจากใจของเรา นี่ปล่อยวางอย่างนี้มันปล่อยวางแบบที่ว่าไม่ได้อะไร เลย เหมือนกับเราไม่รู้อะไรเลย แล้วเราก็ปฏิเสธไม่เอาอะไรเลย แต่การปล่อยวางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำนให้ปล่อยวางแบบเข้าใจ ใจ ให้เข้าใจว่าชีวิตนี้คืออะไร เห็นไหม ทาน เพื่ออะไร? ทานเพื่อละความตระหนี่ถี่เหนียว ที่ไม่ออกจากบ้านมา ที่ว่าฉันสบายแล้ว นั้นแหละ

มันหมักหมม กองจมอยู่กับมูตรกับคูคือกิเลสในหัวใจ กิเลสมันครอบงำให้เราสะดวกลสบาย เพราะมันจะต้องตกอยู่ในวัฏฏะ มันจะต้องหมุนเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ แต่ถ้าเราออกไปเรา รู้ทันมัน รู้พญามาร มารมันจะไม่ให้เราออกมาไง ถ้าเราออกมาปั๊บ อ้อ ถ้ามีการสละทาน

ไอ้คำว่าว่างๆ ของเรานี้ณะมันก็เป็นความว่างๆ ของอากาศไป แต่ความจริงๆ ของเราคือมีตัวตนจริงๆ ก็มีคือเราจริงๆ ก็คือมีการตระหนี่ ความตระหนี่มันก็อ้างอิงว่าฉันมีความว่าง ฉันเป็นคนดี มันตระหนี่อารมณ์ ตระหนี่แม้แต่กิริยา ตระหนี่แม้แต่การไปวัด ตระหนี่แม้แต่การประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันตระหนี่อย่างนี้ปั๊บ มันเข้าใจขึ้นมามันก็เริ่มมีการรู้จักชีวิต รู้จักตัวตน รู้จักตัวตนขึ้นมาก็เริ่มทำความสงบของใจเข้ามา

ความสงบของใจเพื่ออะไร? เพื่อจะคว้าตัวตนมันแข็งไหม ถ้าตัวตนมันเข้มแข็งขึ้นมาเนี่ย สงบไม่ได้ ว่างๆ อย่างนี้ว่างแบบเคลิ้ม ไม่ใช่สมาธิหรอก ความว่างของคนคิดอย่างนี้ไม่เคยมีหลักใจเลย มันเป็นความว่างเหมือนกับลมพัดไป เหมือนกับสิ่งต่างๆ ที่มันแปรปรวนไป ความว่างอย่างนี้เป็นมิจฉา ไม่ใช่ความว่างแบบสัมมาสมาธิแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเป็นความว่างขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นความว่างที่มันมีสติ มันรู้ชีวิตนะ มันมีกำลังของมัน คุณดูอย่างคนที่ม่กำลัง นักกีฬาที่เขาม่กำลัง เขาทำอะไรก็ได้ บางคนที่ว่าใช้นิ้วใช้อะไรดีกรทั้งคัน ยกรถทั้งคัน เขาฝึกฝนของเขา มา เช่น สัตว์นี้เราอุ้มทุกวัน เห็นไหม มันจะโตตัวเท่าช่างเราก็อุ้มได้ เพราะเราอุ้มมันทุกวัน

จิตก็เหมือนกัน ถ้าได้พัฒนาขึ้นมา จิตมันจะมีกำลังของมันขึ้นมา ถ้าจิตมีกำลังขึ้นมาจิตมันถึงจะเป็นโลกุตตรปัญญา ถ้าโลกุตตรปัญญา ปัญญามันจะเกิดขึ้นมา นี้แล้วไปรู้เข้าใจ ภายนี้ก็ไม่ใช่เรา ที่เรานั่งอยู่นี้เราว่าเราสบายแล้ว เรานั่งอยู่นี้จิตอยู่ในร่างกายของเรา เรานั่งอยู่นี้ แม้แต่ร่างกายที่เราว่าเป็นเราก็ไม่ใช่เรา จิตนี้ก็ไม่ใช่เรา ถ้าไม่ใช่เรา ไม่ใช่เราเพราะอะไร?

นี่มันจะมีปัญญาเข้าไป มันต้องไปรู้จริงเห็นจริง ว่างอย่างนี้มันถึงจะปล่อยวาง มันถึงเป็นความว่างอย่างนี้ ว่างแบบผู้บริหาร ว่างแบบผู้จัดการ ว่างแบบผู้รู้เท่า ไม่ใช่ว่างแบบยอมจำนนไม่รู้อะไรเลย แล้วก็ว่างๆ อยู่บ๊ายบอคอยแตกอย่างนั้นไง นี่ดูกิเลสมันเป็นอย่างนั้น ถ้าอสุภะมันจะเป็นอย่างนี้ ถ้ายังเข้าใจว่าการแจกฐก การส่งเสริมรูปเป็นอสุภะนะ ทำให้การปฏิบัติเนี่ยเขว หลงออกนอกทาง แต่ถ้าให้เป็นสัจจะความจริง ให้ครูบาอาจารย์ชี้แนะขึ้นมา

ของสิ่งนั้นมีก็มีแต่ให้เด็กๆ มันหัดดูกัน เหมือนกับเด็กมันเล่นขายของ ให้มันเล่นกันไป เพื่อความสนุกเพลิดเพลินของมัน เราเป็นผู้ใหญ่แล้วเราต้องทำธุรกิจตามข้อเท็จจริงในท้องตลาด เราจะได้กำไรขาดทุนอย่างไร นี่อสุภะให้มันเกิดจากสัจจะความจริง แล้วกำไรขาดทุนนั้นนะ มันเป็นการดำรงชีวิตของโลกนี่เป็นไป อย่าไปเล่นขายของ อย่าไปเล่นเหมือนเด็กๆ เอาอสุภะมา เสียบใส่กระเป๋าแล้วก็ว่ามีอสุภะๆ มันน่าสลดสังเวชมาก

เรื่องนี้พูดไว้เพื่อเป็นหลักฐาน แล้วอย่าให้พระมาหลอก อย่าให้พระมาอ้างอิงว่าฉันมีอสุภะในกระเป๋า แต่อสุภะในหัวใจมีหรือเปล่า? ถ้าอสุภะในหัวใจ อันนั้นจะเป็นสิ่งที่ประโยชน์กับเราขึ้นมาะ นี่คืออสุภะ แล้วถ้าพิจารณาจริงๆ ขึ้นมาแล้วอสุภะมันอยู่ที่ไหน? อสุภะแก้อย่างไร? กามราคะแก้อย่างไร? จิตพ้นจากกิเลสไปอย่างไร? สิ่งนั้นเอามาพูดกัน เอวัง